

BEROEPSBELANGEN

TANDHEELKUNDIGE STATISTICA

Dat ons vak zich bij de beroepskeuze sinds jaren al in toenemende belangstelling mocht verheugen, is uit het voortdurend en in de laatste jaren zelfs zeer sterk toegenomen aantal studenten in de tandheelkunde genoegzaam bekend. Ook in den groei van het corps practiseerende tandheelkundigen is zulks steeds tot uitdrukking gekomen, zoo zelfs, dat in een beschouwing over de behoefte aan tandartsen de hoofdredacteur op grond van een taxatie voor de naaste toekomst van de veronderstelde aanwas binnen zeer afzienbaren tijd een te veel van het goede verwachtte. Schatte hij de gemiddelde toename per jaar op ± 40 tandartsen, de thans afgedrukte gegevens laten zien, dat zijn verwachtingen althans voor 1923 nog belangrijk zijn overtroffen.

TABEL 1. Aangevende het aantal Tandartsen en Mondspecialisten in de verschillende plaatsen, naar de provincies gerangschikt.

PLAATSNAMEN	Aantal inwoners der Gemeente	Aantal Tandheelkundigen	Aantal Tandartsen		Aantal Montartsen	Aantal Inwoners per Tandheelkundige	Aantal Tandheelkundigen op het einde van				
			mann	vrl.			1922	1921	1920	1919	
NOORD-HOLLAND	Aalsmeer ..	6656	1	—	—	6656	1	1	—(1)	—(1)	
	Alkmaar ...	25599	4(2)	4	—	6400	2(2)	2(2)	2(2)	1(1)	
	Amsterdam.	696484	111	86	19	6	6329	100	95	96	88
	Beverwijk .	8548	1	1	—	—	8548	1	1	1	1
	Bloemendaal	11342	2	1	—	1	5671	2	1	1	2
	Bussum ...	20918	5	5	—	—	4184	5	4	4	4
	Enkhuizen .	8461	2	1	1	—	4235	2	2(1)	1(1)	—(1)
	Haarlem ...	80136	21	19	2	—	3816	20	16	18	17
	Heemstede .	13578	1	1	—	—	13578	1	—	—	—
	Den Helder .	29553	3	2	1	—	9851	3	3	3	4
	Hilversum..	42764	13	9	2	2	3290	8	7	7	6
	Hoorn	11553	2(1)	2	—	—	5776	1(1)	2	2	2
	Naarden ...	5334	1	1	—	—	5334	1	—	1	1
	Purmerend .	6287	1	1	—	—	6287	—(1)	—(1)	—(1)	—(1)
	Schagen....	3690	2	2	—	—	1845	2	2	1	2
	Weesp	7497	1	1	—	—	7497	1	1	1	1
Wormerveer.	8249	1	—	1	—	8249	1	—	—	—	
Zaandam...	29180	3	2	1	—	9727	3	3	3	3	

PLAATSNAME	Aantal inwoners der Gemeente	Aantal Tandheel- kundigen	Aantal Tandartsen		Aantal Montartsen	Aantal in- woners per Tandheel- kundige	Aantal Tandheelkundigen op het einde van				
			mann	vrl.			1922	1921	1920	1919	
ZUID-HOLLAND	Alphen a/d Rijn	15430	2	1	1	—	7715	2	2	2	2
	Delft	47821	6(1)	5	1	—	7970	5(1)	4(1)	3(1)	3(1)
	Dordrecht .	55195	7	6	1	—	7931	7	6	6	5
	Gorinchem .	13763	3	2	1	—	4588	2	2	3	3
	Gouda	26990	4(1)	4	—	—	6747	4	4	4	4
	's-Graven- hage	366317	85	66	9	10	4310	78	75	77	71
	Hellevoet- sluis	2973	1	1	—	—	2973	1	1	1	1
	Hillegom ..	9571	1	1	—	—	9571	1	1	1(1)	—(1)
	Leerdam ..	8834	1	1	—	—	8834	1(1)	1(1)	1	—(1)
	Leiden	67160	8	6	1	1	8395	8(1)	6(1)	6(1)	6(1)
	Rotterdam .	535589	44	34	6	4	12172	37	36	32	32
	Rijswijk....	10163	3	2	1	—	3388	3	3	3	3
	Schiedam ..	42159	2(1)	2	—	—	21079	2(1)	1(1)	1(1)	1(1)
	Vlaardingen.	26481	1(1)	1	—	—	26481	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)
	Voorburg ..	8504	3	1	—	2	2835	—	—	—	—
Woerden ..	7064	1(1)	1	—	—	7064	1(1)	1(1)	1(1)	—(3)	
UTRECHT	Amersfoort .	33698	9	6	2	1	3744	7	6	6	6
	Baarn	11159	3	3	—	—	3720	2	2	2	1
	Bilthoven ..	6595	1	1	—	—	6596	—	—	—	—
	Maarssen ..	3074	1	1	—	—	3074	—	—	—	—
	Utrecht	146441	27	19	5	3	5424	27	26	24	22
	Zeist	19343	4	2	1	1	4836	3	3	3	2
GELDERLAND	Aalten	10218	1	—	1	—	10218	1	1(1)	1(1)	—(1)
	Apeldoorn .	52442	7	6	1	—	7492	6	5	4	5
	Arnhem	73176	15	11	1	3	4878	14	14	16	16
	Culemborg .	9234	1(1)	—	1	—	9234	1(1)	1(1)	—(1)	—(1)
	Dieren (Rheden) .	21346	1(1)	—	—	1	21346	1(1)	1(1)	1	1
	Doetinchem.	12303	1	1	—	—	12303	—	1	1	1
	Ede	24214	1(1)	1	—	—	24214	—(1)	—(1)	—(1)	—(1)
	Groenlo	3814	1	1	—	—	3814	1	1	1	1
	Harderwijk .	8648	1(1)	1	—	—	8648	—(1)	—(2)	—	—
	Lochem	5518	1	1	—	—	5518	1	1	1	1
	Nijkerk	9149	1	—	1	—	9149	1	—	—	—
	Nijmegen ..	69797	10	7	2	1	6980	10	10	10	10
	Tiel	11851	3	2	1	—	3950	3	3	3	3
	Wageningen.	11988	2	2	—	—	5994	2	2	1	1
	Winterswijk .	16057	1	1	—	—	16057	1	1	1	1
Zalt Bommel	4148	1	1	—	—	4148	1	1	—	—	
Zuffen	19219	4	2	2	—	4805	4	4	4	3	
OVERIJSEL	Almelo	25472	2	2	—	—	12736	3	3	2	2
	Deventer ..	33164	5	3	2	—	6635	5	5	5	5
	Enschede ..	43069	4	3	1	—	10767	4	4	4	3
	Hengelo	27691	2	2	—	—	13845	2	2	1	1
	Kampen	20592	1	1	—	—	20592	1	1	1	1
	Steenwijk ..	7009	2	1	1	—	7009	2	2(1)	2(1)	3(1)
Zwolle	36861	5	5	—	—	7372	5	4	4	4	

PLAATSNAMEN	Aantal inwoners der Gemeente	Aantal Tandheelkundigen	Aantal Tandartsen		Aantal Montartsen	Aantal Inwoners per Tandheelkundige	Aantal Tandheelkundigen op het einde van				
			mann	vrl.			1922	1921	1920	1919	
FRIESLAND	Bolsward . . .	7224	1(1)	1	—	—	7224	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)
	Drachten (Gem. Smaltingerland).	14759	1	1	—	—	14759	1	1	1	1
	Heerenveen (Gem. Schoterland) ..	16900	1	1	—	—	16900	1	1	1	1
	Leeuwarden.	45051	7(1)	6	1	—	6436	7(1)	7(1)	6(1)	8(1)
	Sneek	13787	3(1)	1	2	—	4596	3(1)	3(1)	3(1)	3(1)
GRONINGEN	Appingedam	6088	1	1	—	—	6088	—	—	—	—
	Groningen .	94092	13	8	4	I	7238	10	9	13	11
	Hoogezand	11295	1(1)	1	—	—	11295	1(1)	1(1)	1(1)	—(1)
	Midwolda ..	4633	1	—	1	—	—	—	—	—	—
	Sappemeer .	6493	1	1	—	—	6493	1	1	—	—
	Stadskanaal (Gem. Onstwedde) ...	18008	1 1)	1	—	—	18008	1(2)	1(1)	1(1)	1(1)
	Veendam . . .	13154	3	2	1	—	4385	3	2	2	2
	Winschoten.	13167	2	2	—	—	6583	3	3	3	3
DRENTE	Assen	17617	2 1)	1	—	I	8808	1(1)	1(1)	1	4
	Hoogeveen .	14046	1	1	—	—	14046	—	—	—	—
	Meppel	11921	2	2	—	—	5960	2	2	1	1
	Bergen op Zoom ...	19133	4	3	1	—	4778	1	1	1	1
NOORD-BRABANT	Breda	30534	7	5	2	—	4362	4	3	4	4
	Eindhoven .	54424	3	3	—	—	18141	3	2	2	2
	Helmond ..	20169	1	1	—	—	20169	1	1	—	—
	's-Hertogenbosch ...	39963	5	4	1	—	7993	3	3	4	4
	Oss	12057	1(1)	—	1	—	12057	1(1)	1(1)	1(1)	—(1)
	Roosendaal	20101	2	2	—	—	10050	1	1	1	1
	Tilburg	66801	7	6	1	—	9440	4	4	3	2
ZEELAND	Goes	8293	1(1)	1	—	—	8293	1	1	1	1
	Middelburg .	19184	2	2	—	—	9592	2	2	2	2
	Oostburg ..	2629	1(1)	—	1	—	2629	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)
	Terneuzen .	10009	1(1)	1	—	—	10009	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)
	Vlissingen .	22419	3	3	—	—	7473	3	3	3	4
	Zierikzee ..	6852	1(1)	1	—	—	6852	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)
LIMBURG	Heerlen . . .	34029	3	3	—	—	11343	3	3	3	2
	Maastricht .	56392	3	3	—	—	18797	3	3	3	3
	Sittard	11300	1	1	—	—	11300	1	1	1	1
	Roermond .	16464	1	1	—	—	16464	1	1	1	1
	Venlo	21524	1(1)	1	—	—	21524	1(1)	1(1)	1(1)	1(1)
Het geheele land 99 P L A A T S E N		554	429	87	38		488	465	456	434	

(Het tusschen haakjes geplaatste cijfer in kolom 2, 7 en volg. duidt aan, dat naast de(n) gevestigde(n) tandarts(en) nog een van elders zitdag houdt.)

TABEL 2. Aangevende de plaatsen, waar zitdag gehouden wordt en geen tandarts gevestigd is.

(Naar de provincies gerangschikt).

PLAATS EN	Aantal Inwoners der Gemeente	Aantal Tandartsen	Aantal Tandartsen op het einde van			
			1922	1921	1920	1919
N.-Holl.	Hoofddorp (Gemeente Haarlemmermeer) ...	24086	1	—	—	—
	Overveen		1	1	1	1
	IJmuiden (Gemeente Velsen)	29220	2	2	3	2
	Zandvoort	6944	1	—	—	—
Zuid-Holland	Bodegraven	6026	1	—	—	—
	Brielle	3775	1	1	1	1
	Lisse	6847	1	1	1	1
	Maassluis	11211	1	1	1	1
	Middelharnis	4290	1	1	1	1
	Naaldwijk	8756	1	1	1	1
	Noordwijk	8322	1	1	—	—
	Oud-Beijerland	6194	1	1	1	1
	Schoonhoven	4796	2	—	—	—
	Sommelsdijk	3602	1	1	1	1
Wassenaar	7506	1	1	1	1	
Utr.	Abcoude	3121	1	1	1	1
	Soest	10329	1	1	—	—
Gelderland	Borculo	4916	1	—	—	—
	Barneveld	12028	1	1	1	1
	Ermelo	12681	2	—	—	—
	Nunspeet		1	—	—	—
	Neede	4835	1	—	—	—
	Oosterbeek (Gemeente Renkum)	15124	1	—	—	—
Veenendaal	6950	1	1	1	—	
Ov.	Goor	3511	1	1	—	—
	Oosterwolde (Gemeente Ooststellingwerf)	13481	1	—	—	—
Friesland	Dokkum	3531	1	1	1	1
	Franeker	8054	1	—	—	—
	Harlingen	10223	1	1	1	1
	Wolvega (Gemeente Weststellingwerf)	18798	1	1	1	1
	Workum	4185	1	1	—	—
Gron.	de Leek	7473	1	—	—	—
	Schildwolde		1	—	—	—
	Uithuizen	4172	1	1	1	—
Dr.	Beilen	6774	1	—	—	—
	Emmen	42657	1	1	1	1
	Zuid-Laren	3980	1	—	—	—
N.-Brabant	Beugen	2184	1	—	—	—
	Etten	8832	1	—	—	—
	Geertruidenberg	2666	1	—	—	—
	Oosterhout	14293	1	1	1	—
	Oudenbosch	6000	1	—	—	—
Waalwijk	9076	1	2	2	—	
Zeel.	Axel	5668	1	—	—	—
	Hulst	3837	1	1	1	—
	Tholen	3199	1	—	—	—
Limb.	Gennep	3252	1	1	—	—
	Kerkrade	26445	1	1	—	—
Totaal 48 PLAATS EN			42	36		

Waren er aan het einde van 1922 488 tandheelkundigen praktisch werkzaam, aan het einde van het vorige jaar was dit aantal reeds gestegen tot 554, n.l. 516 tandartsen en 38 mond-specialisten. Van dit totaal behooren 87 tot het z.g. zwakke geslacht, of wel 14 %, een verhouding gelijk aan die van het voorafgaande jaar, evenals die der mondspecialisten (7 %).

Is alzoo in de onderlinge verhouding geen verandering gekomen, het aantal daarentegen vertoont naar men bemerkt heeft, in zijn groei een aanmerkelijk record: n.l. in totaal 66, waarvan voor rekening der medici 8 en voor het tandartsencorps 58. In dit laatste cijfer participeeren de dames met 17, terwijl ook de medici in onze specialiteit een vertegenwoordigster thans rijk zijn.

Aantal tandheelkundigen op het einde van:

1923	1922	1921	1920	1919	1918	1917	1916	1909	1904
553	488	465	456	434	416	391	378	262	195

Toename in:

1923	1922	1921	1920	1919	1918	1917	1916
65	23	9	22	18	25	13	8 ¹⁾

Gaan we de bezetting in details na, dan blijken de vier grootste steden thans te herbergen:

Amsterdam 111, Den Haag 85, Rotterdam 44 en Utrecht 27 tandheelkundigen.

In Amsterdam kwamen er dus 11 collega's bij, in den Haag 7 en in Rotterdam 7, terwijl het aantal practici in Utrecht stationnair bleef. Numeriek was het aantal vestigingen het grootst in Amsterdam, relatief echter in Rotterdam.

EINDE 1923	Totaal	Mnl.	Vrl.	Medici	1922	1921	1920	1919	1918	1917	1916	1909	1904
Amsterdam ..	111	86	19	6	100	95	96	88	95	84	87	60	53
Den Haag....	85	66	9	10	78	75	77	71	65	60	60	44	30
Rotterdam ...	44	34	6	4	37	37	32	32	32	32	29	28	20
Utrecht	27	19	5	3	27	26	24	22	21	22	21	17	12
Haarlem	21	19	2	—	20	16	18	17	15	16	14	9	6

¹⁾ Vanaf 1904 gemiddeld.

Van de middelgrote steden (100- tot 50 duizend inw.) groeide het aantal tandheelkundigen in Groningen met 3 tot 13, in Haarlem met 1 tot 21, in Arnhem met 1 tot 15, in Tilburg met 3 tot 7 en in Apeldoorn met 1 tot 7, terwijl Nijmegen, Leiden, Maastricht, Dordrecht en Eindhoven geen veranderingen ondergingen. Het sterkst is dus de stijging in Groningen en Tilburg, het meest opvallend in de laatstgenoemde stad.

TABEL 3. Aangevende het aantal inwoners per tandheelkundige in steden met meer dan 100.000 inw., resp. meer dan 50.000 inw.

STEDEN	Aantal inwoners (in duizenden)	Aantal Tandheelkundigen ¹⁾	Aantal inwoners per tandheelkundige	Idem einde 1922
Amsterdam	696.000	111 (100)	6.300	6.900
Rotterdam	535.000	44 (37)	12.100	14.000
's-Gravenhage .	366.000	85 (78)	4.300	4.600
Utrecht	146.000	27 (27)	5.400	5.300
Groningen	94.000	13 (10)	7.200	9.200
Haarlem	80.000	21 (20)	3.800	3.900
Arnhem	73.000	15 (14)	4.900	5.200
Nijmegen	70.000	10 (10)	7.000	6.800
Leiden	67.000	8 (8)	8.400	8.300
Tilburg	66.000	7 (4)	9.400	16.300
Maastricht	56.000	3 (3)	18.800	18.500
Dordrecht	55.000	7 (7)	7.900	7.800
Eindhoven	54.000	3 (3)	18.100	16.700
Apeldoorn	52.000	7 (6)	7.500	8.300
Totaal groote steden		267	} 361	
idem middelgrote steden .		94		
Idem voorafgaand jaar resp.		242 + 85 =	327	
Toename in 1923 resp.		25 en 9, Totaal 34.		

¹⁾ De tusschen haakjes geplaatste getallen hebben betrekking op het voorafgaande jaar.

Toetsen we de bezetting der steden van tabel 3 aan hun zielental, dan blijkt gevestigd te zijn één tandheekkundige in Amsterdam op 6300 inwoners, in Rotterdam op 12000 inw. en in Den Haag op 4300 inwoners. Dank zij de vestiging van 7 collega's is de dichtheid van Rotterdam thans boven het landsgemiddelde (1 : 12.900) uitgekomen. Ondanks deze vooruitgang blijft het contrast van de tweede stad des land met de andere groote steden van het lijstje opvallend.

Van de andere vertoonen alleen Groningen (1:7200) Arnhem (1:4900) en Apeldoorn (1:7500) merkbare vooruitgang en in het bijzonder Tilburg, wier dichtheid van 1:16300 in het voorafgaande jaar toenam tot 1:9400. Thans blijven alleen nog Eindhoven en Maastricht beneden het landsgemiddelde.

Bij beschouwing van tabel 4 springt de sterke bezetting van Hilversum in het oog. Daar is het aantal tandheekkundigen met 5 gestegen tot 13, zoodat er thans op elke 3300 inwoners een tandarts gevestigd is. In plaats van Haarlem het vorige jaar staat nu de Gooische gemeente bovenaan op het lijstje der dichtstbezette.

Hilversum: 1:3300, Amersfoort: 1:3700, Haarlem: 1:3800, Bussum: 1:4200, den Haag: 1:4300, Breda: 1:4400 en Arnhem: 1:4900.

Vergelijken we de totale toename der verschillende steden-groepen (boven de 100.000 inw.; 100- tot 50.000 inw.; 50- tot 20.000 inw.; beneden de 20.000 inw.) onderling, dan blijkt, dat ondanks de uiteraard reeds sterke bezetting de toeloop zich in de eerste plaats concentreerde op de drie grootste steden, alwaar 25 van het totaal een bestaan zochten, een typisch verschijnsel, dat ook bij andere vrije beroepen en in andere landen zich constant vertoont. De middelgroote gemeenten (100/50 duizend) zagen hun bezetting met in het geheel 9 tandheekkundigen toenemen, terwijl uit de derde groep (50/20 duizend) door 16 een plaats van vestiging werd gekozen. De overige 15 lieten hun oog vallen op een gemeente van kleiner kaliber. Van deze 15 gaven 9 de voorkeur aan een „Konkurrenzlose Praxis”, waardoor het totaal aantal gemeenten met vaste tandheekkundige hulp gestegen is tot 99 (het voorafgaande jaar 90).

TABEL 4. Aangevende het aantal inwoners per Tandheelkundige in plaatsen met 20.000—50.000 inwoners.

PLAATSEN	Zielental der Gemeenten	Aantal Tandheelkundigen ²⁾	Aantal inwoners per Tandheelkundige	Idem aan het einde van 1922
Delft	47.800	6 (5)	8.000	9.500
Leeuwarden ¹⁾ ..	45.000	7 (7)	6.400	6.300
Enschede	43.000	4 (4)	10.700	10.700
Schiedam ¹⁾	42.200	2 (2)	21.100	20.700
Hilversum	42.800	13 (8)	3.300	5.100
's-Hertogenbosch	40.000	5 (3)	8.000	13.200
Zwolle.....	36.900	5 (5)	7.400	7.200
Heerlen	34.000	3 (3)	11.300	11.100
Deventer	33.200	5 (5)	6.600	6.500
Amersfoort	33.700	9 (7)	3.700	4.600
Breda	30.500	7 (4)	4.400	7.500
Den Helder ...	29.500	3 (3)	9.800	9.700
Zaandam	29.200	3 (3)	9.700	9.600
Hengelo	27.700	2 (2)	13.800	13.500
Gouda ¹⁾	27.000	4 (4)	6.700	6.700
Vlaardingen ¹⁾ ..	26.500	1 (1)	26.500	26.200
Almelo	25.500	2 (3)	12.700	8.400
Alkmaar	25.600	4 (2)	6.400	12.500
Ede ¹⁾	24.200	1 (—)	24.200	—
Vlissingen	22.400	3 (3)	7.500	7.500
Venlo ¹⁾	21.500	1 (1)	21.500	21.200
Rheden (Dieren)	21.300	1 (1)	21.300	20.900
Kampen	20.600	1 (1)	20.600	20.700
Bussum	20.900	5 (5)	4.200	4.000
Helmond	20.200	1 (1)	20.200	19.100
Roosendaal ...	20.100	2 (1)	10.000	19.400
Totaal.....		100 (84)	Toename:	16.

¹⁾ De zitdag-houdende tandheelkundige is buiten beschouwing gelaten.

²⁾ Het tusschen haakjes geplaatste getal in kolom 3 geeft weer het aantal gevestigde tandheelkundigen aan het eind van het voorafgaande jaar.

Ook indirect profiteerde het platteland in den vorm van een grooter aantal zittingen. Bedroeg dit het jaar tevoren 36, zoo was dit in 1923 gestegen tot 47, waaraan 36 tandartsen een deel van hun werkzaamheid besteden, ongerekend degenen (14) die hun invloedssfeer daadwerkelijk hebben uitgebreid tot plaatsen, waar een of meer praktijken gevestigd zijn. De filiaalhoudende tandarts is dus voor bijna 10 % onder de collega's vertegenwoordigd. In tabel 2 is dit bestanddeel der tandheelkundige activiteit weergegeven.

Gaan we thans nog na, hoe de tandheelkundigen over de verschillende provincies verdeeld zijn, dan ligt het voor de hand, dat de provincies met de groote steden verreweg het meest gezegend zijn en wel Noord-Holland met 175 en Zuid-Holland met 172, tezamen meer dan 60 % van het totaal. Daarop volgen met een groot verschil: Gelderland met 52, Utrecht met 45, en in steeds sterk afdalende reeks: Noord-Brabant 30, Groningen 23, Overijssel 21, Friesland 13, Zeeland 9 en Limburg 9.

De grootste toename vertoont Noord-Holland met 22 daarna Zuid-Holland met 19, Noord-Brabant met 11, Gelderland en Utrecht elk met 5, Groningen met 4, Drenthe met 2, terwijl Zeeland geen verandering onderging en Limburg zelfs met 1 afnam.

De stijging van het aantal gemeenten met vaste tandheelkundige hulp bedroeg het meest in Gelderland, n.l. 3, terwijl Noord-Holland en Groningen elk 2 rijker werden. Zuid-Holland, Utrecht, Drenthe en Noord-Brabant kregen er elk 1 bij; de overige bleven onveranderd.

Onderwerpen wij thans nog de verhouding van het aantal tandheelkundigen ten opzichte van de bevolking aan een beschouwing, dan zal het zonder meer duidelijk zijn, dat ook hierin niet onbelangrijke wijzigingen zijn vast te stellen. Kwam einde 1922 in ons land gemiddeld een tandarts voor op 14000 inwoners, zoo is een jaar later de tandheelkundige dichtheid gestegen tot 1 op 13.000. Wat de afzonderlijke provincies betreft, staan natuurlijk die met de groote steden wederom bovenaan en wel: Noord-Holland met 1 op 7700, Utrecht met 1 op 7900, Zuid-Holland met 1 op 10.200. De overige blijven alle beneden het landsgemiddelde; Gelderland (1:14.600) en Groningen (1:16.600) maken daarvan nog het beste figuur, terwijl de resterende in volgorde steeds meer afdalen: Overijssel 1:21.800, Noord-Brabant 1:25.400, Zeeland 1:28.400, Friesland 1:30.700, Drenthe 1:43.700 en Limburg 1:51.000.

TABEL 5. Aangevende het Zielental en de Tandheelkundige bezetting der Provincies. 1)

PROVINCIE	Aantal inwoners	Aantal plaatsen van vestiging	Aantal plaatsen met zitdag	Aantal tandheelkundigen	Aantal inwoners per tandheelkundige
Noord-Holland .	1.352.220	18 (16)	4 (5)	175 (153)	7.727 (8.490)
Zuid-Holland...	1.748.615	16 (15)	11 (9)	172 (153)	10.166 (10.971)
Utrecht	356.585	6 (5)	2 (1)	45 (40)	7.924 (8.558)
Gelderland	760.092	17 (14)	6 (4)	52 (47)	14.617 (15.525)
Overijssel	457.102	7 (7)	1 (1)	21 (22)	21.767 (19.946)
Friesland	398.829	5 (5)	6 (4)	13 (13)	30.679 (29.452)
Groningen	380.819	8 (6)	4 (2)	23 (19)	16.557 (19.240)
Drenthe	218.456	3 (2)	2 (2)	5 (3)	43.691 (69.906)
Noord-Brabant .	764.517	8 (9)	5 (2)	30 (19)	25.450 (38.628)
Zeeland	255.393	6 (6)	3 (1)	9 (9)	28.377 (27.242)
Limburg	458.713	5 (5)	3 (2)	9 (10)	50.968 (44.036)
Het geheele land	7.151.341	99 (90)	47 (33)	554 (488)	12.909 (14.097)

Spande het jaar tevoren Drenthe (in negatieven zin) de kroon, thans heeft het, dank zij de toename van 3 op 5 practici de laatste plaats op de lijst vervuuld met Limburg, alwaar door het vertrek van een collega de verhouding nog ongunstiger geworden is. Daarmee in sterk contrast is de situatie in Noord-Brabant, waar door de stijging van het aantal gevestigden in een jaar tijds van 19 op 30 de dichtheid belangrijk toenam (van 1:38- tot 1:25.000). In Limburg daalde het verhoudingsgetal van 44- op 50.000, zoodat nu de dichtheid de halve is van die der eerstgenoemde provincie.

Door de uitbreiding van het aantal gemeenten met vaste tandheelkundige hulp onderging ook de verhouding daarvan ten opzichte van het totale aantal gemeenten in ons land en in de diverse provincies verandering. Thans is in ons land gemiddeld van elke 11 gemeenten er één waar een of meer tandheelkundigen gevestigd zijn. Van de provincies hebben de gunstigste verhouding: Noord-Holland, Gelderland en Groningen (1 op 7); de magerste Noord-Brabant (1 op 18) en Limburg (1 op 24).

Neemt men ook de periodieke zitdagen daarbij in aanmerking, dan is er in ons land van elke 7 gemeenten er één waar tandheelkundige hulp verleend wordt. Einde 1922 waren deze verhoudingen 1 op 12 voor de geregeld en 1 op 9 voor de periodiek verkrijgbare hulp. Een en ander vindt men weergegeven in tabel 6.

1) (De tusschen haakjes geplaatste getallen zijn van het voorafgaande jaar.)

TABEL 6. Aangevende de verhouding van het totaal aantal gemeenten, tot dat waar één of meer Tandheelkundige(n) gevestigd zijn of zittag houden. 1)

PROVINCIE	Aantal gemeenten	Aantal plaatsen van vestiging	Aantal plaatsen met zittag	Totaal van beiden	Verhouding aantal plaatsen van vestiging tot aantal gemeenten	Idem samen van vestiging en zittag tot totaal aantal gemeenten
Noord-Holland	129	18	4	22	1: 7 (9)	1: 6 (6)
Zuid-Holland	182	16	11	27	1:11 (12)	1: 7 (8)
Utrecht	72	6	2	8	1:12 (14)	1: 9 (12)
Gelderland	112	17	6	23	1: 7 (8)	1: 5 (6)
Overijssel	59	7	1	8	1: 8 (8)	1: 7 (8)
Friesland	43	5	6	11	1: 9 (9)	1: 4 (5)
Groningen	57	8	4	12	1: 7 (10)	1: 5 (7)
Drenthe	34	3	3	6	1:11 (17)	1: 6 (9)
Noord-Brabant	165	8	6	14	1:21 (20)	1:12 (15)
Zeeland	109	6	3	9	1:18 (18)	1:12 (16)
Limburg	121	5	2	7	1:24 (24)	1:17 (17)
Het geheele land ..	1083	99	47	146	1:11 (12)	1: 7 (9)

Het Vereenigingsleven. De Maatschappij t. b. d. Tandheelkunde telde aan het einde van 1923 blijkens het Jaarboekje 378 leden, waarvan 2 niet-practiseerend. Vergeleken bij het voorgaande jaar een vooruitgang met 45 nieuwe leden of 13.5 %. Van het totaal aantal praktiseerende tandheelkundigen is lid van de Mij. 68 %, van het totaal aantal tandartsen (515) 73 %. Tevens zijn 4 mondartsen lid, waarvan 1 niet-practiseerend.

AFDEELING	AANTAL ²⁾		Percentage	Idem 1922	Idem 1918
	Leden	Gevestigden			
Amsterdam	93 (80)	111 (100)	84%	80%	65%
Noord-Holland	45 (39)	64 (53)	70%	73%	79%
Zuid-Holland	84 (77)	172 (3)	43%	50%	50%
Zuid-Nederland	37 (29)	48 (38)	77%	76%	70%
Utrecht	30 ¹⁾ (27)	45 (40)	67%	68%	93%
Gelderland	32 (30)	52 (47)	61%	63%	64%
Overijssel	21 (21)	21 (22)	100%	95%	76%
Noord-Nederland	30 (30)	41 (35)	73%	86%	79%
Het geheele land .	377(331)	554 (488)	68%	68,2%	68,2%

¹⁾ Onder aftrek van 1 niet-practiseerend lid.

²⁾ De tusschen haakjes geplaatste getallen hebben betrekking op het voorafgaande jaar.

Houdt dus over het geheel de Maatschappij in haar ledenaanwas aardig gelijken tred met de toename van het aantal tandheekkundigen en weet de Afdeeling Amsterdam de stijgende lijn te volgen, de Afd. Noord- en Zuid-Holland blijven, ondanks de groei, relatief bij de vestiging ten achter. De 100 % van Overijssel doet natuurlijk het maatschappelijk hart goed!

De Vereeniging van Nederlandsche Tandartsen telt 184 leden, juist $\frac{1}{3}$ van het aantal practici. (Het vorige jaar 38 %).

Het Tandheekkundig Genootschap telt 66 practiseerende leden, of bijna 12 %.

BUISMAN.